

POSEBNA OLAJŠAVA ZA VZDRŽEVANE DRUŽINSKE ČLANE

Pojasnilo DURS, št. 42401-538/2004, 14. 1. 2005

1.

Zavezanec sprašuje, ali tudi "novi" Zakon o dohodnini, tako kot je dovoljeval "stari" Zakon o dohodnini, posebna olajšava za vzdrževane družinske člane uveljavlja le pri letni napovedi za odmero dohodnine, ne pa tudi pri davčnem odtegljaju od dohodka iz zaposlitve? V nadaljevanju pojasnjujemo:

Novi Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 54/04, pop. 56/04, pop. 62/04, pop. 63/04, 80/04, 139/04), v nadaljevanju: ZDoh-1, na tem področju v primerjavi s starim Zakonom o dohodnini ni prinesel nobene spremembe, to pomeni, da se odločitev o tem, ali se posebna olajšava za vzdrževane družinske člane upošteva že med letom pri obračunu davčnih odtegljajev ali le v letni napovedi za odmero dohodnine, prepušča zavezancem samim.

2.

Zavezanec sprašuje ali se lahko pri izračunu akontacije dohodnine od dohodka iz delovnega razmerja med letom 2005, obema staršema obračuna polovična olajšava za enega otroka ali celotna olajšava enemu od staršev. V zvezi z vprašanjem odgovarjamo: Novi Zakon o dohodnini (Uradni list RS, št. 54/04, 56/04 - popr., 62/04 - popr., 63/04 - popr., 80/04, 139/04), v nadaljevanju: ZDoh-1, v 108. členu določa, da se rezidentom, ki vzdržujejo družinske člane, prizna zmanjšanje davčne osnove, ki znaša za prvega vzdrževanega otroka 474.900 tolarjev na leto, za vsakega nadaljnjega vzdrževanega otroka pa se olajšava poveča. Za vsakega drugega vzdrževanega družinskega člana znaša olajšave 474.900 tolarjev na leto.

V skladu s šestim odstavkom 108. člena ZDoh-1 se za istega vzdrževanega družinskega člana v davčnem letu prizna posebna olajšava samo enemu zavezancu, drugemu pa le morebitna razlika do celotne višine olajšave. Če se zavezanci ne morejo sporazumeti, kdo izmed njih bo uveljavil posebno olajšavo za istega vzdrževanega družinskega člana, se vsakemu zavezancu prizna sorazmerni del olajšave.

Po določbi tretjega odstavka 121. člena ZDoh-1 se pri izračunu akontacije dohodnine pri dohodku iz delovnega razmerja, doseženega pri glavnem delodajalcu in izplačevalcu pokojnine, ki se izplačuje vsak mesec za obdobje, upošteva tudi 1/12 zneska posebne olajšave za vzdrževane družinske člane.

Uveljavljanje te olajšave ureja 269. člen Zakona o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 54/04, 57/04 - ZDS-1 in 109/04 - odločba US, 128/04 - odločba US, 139/04), v nadaljevanju: ZDavP-1. Prvi odstavek tega člena določa, da mora davčni zavezanec, ki v skladu z zakonom o dohodnini uveljavlja olajšavo za vzdrževane družinske člane, pri izračunu akontacije dohodnine od dohodka iz delovnega razmerja in od pokojnine, ki se izplačuje za mesečno obdobje, o tem pisno obvestiti glavnega delodajalca oziroma izplačevalca pokojnine. Na obvestilu mora navesti osebne in druge podatke, ki omogočajo njegovo identifikacijo in identifikacijo vzdrževanih družinskih članov. Obliko in podatke, ki jih mora davčni zavezanec navesti v obvestilu, predpiše minister, pristojen za finance.

V Uradnem listu RS, št. 130/04, z dne 3. 12. 2004, je bil objavljen Pravilnik o obvestilu o uveljavljanju olajšave za vzdrževanje družinske člane pri izračunu akontacije dohodnine od dohodka iz delovnega razmerja in pokojnine ter o načinu predlaganja obrazcev davčnemu organu. Pravilnik začne veljati 1. januarja 2005.

Vsebina obrazca in navodilo za izpolnjevanje, ki sta sestavni del tega pravilnika, določata, da davčni zavezanec v tabeli I označi vzdrževanega družinskega člana, za katerega želi uveljavljati olajšavo pri izračunu akontacije dohodnine pri dohodku iz delovnega razmerja, doseženem pri glavnem delodajalcu oziroma izplačevalcu pokojnine,

ki se izplačuje za mesečno obdobje, upošteva tudi 1/12 zneska posebne olajšave za vzdrževane družinske člane.

Glavni delodajalec oziroma izplačevalec pokojnine pri izračunu akontacije dohodnine upošteva olajšavo za vzdrževane družinske člane na podlagi zgoraj omenjenega obvestila, dokler davčni zavezanec ne predloži novega obvestila, s katerim sporoči spremembe.

Iz navedenega izhaja, da med letom olajšavo za vzdrževanega družinskega člana lahko uveljavlja le eden od staršev. Pri odmeri dohodnine za določeno leto pa se prizna vsakemu zavezancu sorazmerni del olajšave, če se zavezanca ne moreta sporazumeti, kdo od njiju bo uveljavil posebno olajšavo za istega vzdrževanega družinskega člana.